

فصل پنجم

سوخت و نیرو

الف - سال ۱۳۸۳

در سال مورد بررسی اختلال‌های موقتی عرضه نفت ناشی از حوادث طبیعی، تنش‌های منطقه خاورمیانه، افزایش شدید تقاضای نفت در آسیا و آمریکا و تنگناهای موجود در پالایش و توزیع از عوامل اصلی افزایش شدید بهای نفت به شمار می‌آیند.

از ابتدای سال ۱۳۸۳ (۲۰ مارس ۲۰۰۴)، اوپک جهت کنترل بازار نفت در پنج مرحله اقدام به افزایش سهمیه تولید اعضای خود نمود. اولین مرحله افزایش سهمیه تولید اعضای اوپک در ۱۳ فروردین ۱۳۸۳ (اول آوریل ۲۰۰۴) و آخرین مرحله در ۱۱ اسفند ۱۳۸۳ (اول مارس ۲۰۰۵) صورت گرفت.

جهان

صرف انرژیهای اولیه

در سال ۲۰۰۴ مصرف انرژیهای اولیه^(۱) در جهان به $10\frac{1}{2}$ میلیارد تن معادل نفت رسید که نسبت به سال ۲۰۰۳، $4\frac{1}{3}$ میلیارد تن افزایش داشت. از کل مصرف انرژیهای اولیه جهان $9\frac{1}{6}$ میلیارد تن معادل نفت مربوط به کشورهای غیر اوپک و $0\frac{1}{6}$ میلیارد تن معادل نفت مربوط به کشورهای عضو اوپک می‌باشد. مصرف انرژیهای اولیه در کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه (OECD) در سال ۲۰۰۴ به $5\frac{1}{5}$ میلیارد تن معادل نفت رسید که نسبت به سال ماقبل $1\frac{1}{6}$ درصد افزایش داشت. بیشترین مصرف انرژی اولیه در جهان شامل $3\frac{1}{8}$ میلیارد تن معادل نفت مربوط به نفت و کمترین مصرف مربوط به انرژی هسته‌ای با $0\frac{1}{6}$ میلیارد تن معادل نفت بود.

صرف انرژیهای اولیه در ایران در سال ۲۰۰۴، $155\frac{1}{5}$ میلیون تن معادل نفت بود که نسبت به سال ۲۰۰۳ $5\frac{1}{4}$ درصد افزایش نشان می‌دهد. انرژیهای اولیه مورد مصرف در ایران عمدهاً شامل نفت و گاز طبیعی هستند و سایر انرژیها سهم قابل توجهی را در مصرف انرژیهای اولیه ندارند.

صرف انرژیهای اولیه در سال ۲۰۰۴

(میلیون تن معادل نفت)

کشور	نفت	گاز طبیعی	زغال سنگ	انرژی هسته‌ای	برق آبی	جمع کل
کل غیر اوپک	۳۴۸۹/۹	۲۱۵۱/۸	۲۷۵۴/۰	۶۲۴/۴	۶۱۳/۲	۹۶۳۳/۳
کشورهای عضو OECD	۲۲۵۲/۳	۱۲۶۵/۵	۱۱۶۳/۲	۵۲۹/۶	۲۹۲/۷	۵۵۰۳/۳
اوپک	۲۷۷/۲	۲۶۸/۶	۲۴۶/۲	۰	۲۱/۳	۵۹۱/۳
ایران	۷۳/۳	۷۸/۴	۱/۱	۰	۲/۷	۱۵۵/۵
کل	۳۷۶۷/۱	۲۴۲۰/۴	۲۷۷۸/۲	۶۲۴/۴	۶۳۴/۵	۱۰۲۲۴/۶

مأخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۵

۱- شامل نفت، گاز طبیعی، زغال سنگ، انرژی هسته‌ای و برق آبی

ذخایر اثبات شده نفت خام

در سال ۲۰۰۴ ذخایر اثبات شده نفت خام جهان معادل ۱۱۸۷/۶ میلیارد بشکه بود که نسبت به سال ۲۰۰۳ ۲۰۰/۳ تغییر محسوسی نداشت. در این سال ذخایر اثبات شده نفت خام کشورهای عضو اوپک حدود ۸۹۰/۳ میلیارد بشکه بود که ۷۴/۹ درصد از ذخایر جهان را تشکیل داد. میزان ذخایر اثبات شده نفت خام کشورهای غیراوپک نیز معادل ۲۹۸/۲ میلیارد بشکه بود که ۲۵/۱ درصد از ذخایر نفت خام جهان می‌شد. سهم ایران از ذخایر اثبات شده نفت جهان حدود ۱۱/۱ درصد می‌باشد. لازم به ذکر است که حدود ۶۲ درصد از ذخایر نفت جهان (۷۳۳/۹ میلیارد بشکه) در منطقه خاورمیانه قرار دارد.

ذخایر اثبات شده نفت خام							(میلیارد بشکه)
سهم (درصد)		درصد تغییر		سال			
۲۰۰۴	۲۰۰۳	۲۰۰۴	۲۰۰۳	(۱) ۲۰۰۴	▲۲۰۰۳	▲۲۰۰۲	
۲۵/۱	۲۵/۰	+۰/۳	+۰/۷	۲۹۸/۲	۲۹۷/۲	۲۹۵/۲	کل غیراوپک
۷/۰	۷/۱	-۲/۰	-۴/۵	۸۲/۹	۸۴/۶	۸۸/۵	کشورهای عضو OECD
۷۴/۹	۷۵/۰	-۰/۱	۱/۱	۸۹۰/۳	۸۹۱/۱	۸۸۱/۷	اوپک
۱۱/۱	۱۱/۲	-۰/۶	۲/۰	۱۳۲/۵	۱۳۳/۳	۱۳۰/۷	ایران
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	*	۱/۰	۱۱۸۸/۶	۱۱۸۸/۳	۱۱۷۶/۹	کل

۱- اختلاف در سرجمع و اجزا ناشی از سرراست (رونده) کردن ارقام است.

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۵

عرضه و تقاضا

در سال ۲۰۰۴ عرضه جهانی نفت با ۴/۱ درصد افزایش به ۸۳/۰ میلیون بشکه در روز و تقاضای جهانی نفت با ۳/۴ درصد رشد به ۸۲/۵ میلیون بشکه در روز رسید. به این ترتیب در این سال به طور متوسط ۰/۵ میلیون بشکه در روز بر سطح ذخیره‌سازی‌ها افزوده شد.

موازنۀ عرضه و تقاضای جهانی نفت							(میلیون بشکه در روز)
سه ماهه اول سال		متوسط سال	سال ۲۰۰۴		سال ۲۰۰۳		متوسط سال
۲۰۰۵	۲۰۰۴		سه ماهه اول	سه ماهه چهارم	سه ماهه سوم	سه ماهه دوم	▲۲۰۰۳
۸۳/۸	۸۳/۰		۸۴/۲	۸۳/۲	۸۲/۴	۸۲/۳	۷۹/۷
۸۴/۶	۸۲/۵		۸۴/۵	۸۱/۹	۸۱/۱	۸۲/۵	۷۹/۸
-۰/۸	+۰/۵		-۰/۳	۱/۳	۱/۳	-۰/۲	-۰/۱

ماخذ: گزارش چشم انداز کوتاه مدت انرژی - اداره اطلاعات انرژی آمریکا - آوریل ۲۰۰۵

تولید نفت خام

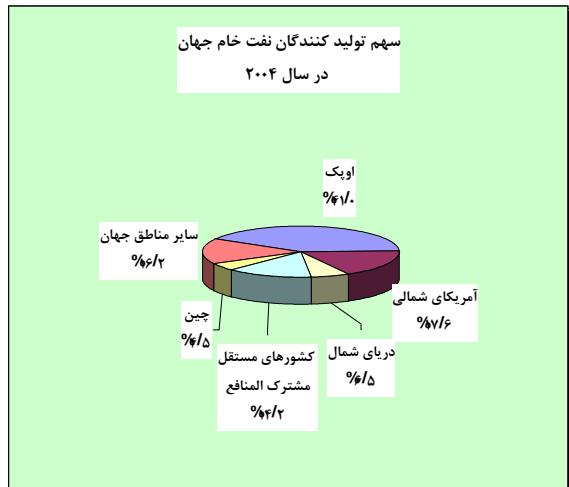
در سال مورد بررسی میانگین تولید نفت خام جهان با ۴/۲ درصد افزایش نسبت به سال ۲۰۰۳ به ۸۰/۳ میلیون بشکه در روز رسید. در این سال تولید نفت خام کشورهای عضو اوپک با ۷/۳ درصد رشد به ۳۲/۹ میلیون بشکه در روز افزایش یافت که ۴۱/۰ درصد از تولید نفت خام جهان را تشکیل می‌داد. منطقه خاورمیانه با تولید ۲۴/۶ میلیون بشکه در روز بیشترین میزان تولید نفت خام را در سال ۲۰۰۴ داشته است.

تولید نفت خام جهان (۱)							(میلیون بشکه در روز)
سهم (درصد)		درصد تغییر	سال				
۲۰۰۴	۲۰۰۳	۲۰۰۴	۲۰۰۳	۲۰۰۴	▲۲۰۰۳	▲۲۰۰۲	
۵۹/۰	۶۰/۲	۲/۱	۱/۷	۴۷/۳	۴۶/۴	۴۵/۶	کل غیراوپک
۲۵/۸	۲۷/۵	-۲/۰	-۱/۲	۲۰/۷	۲۱/۲	۲۱/۴	کشورهای عضو OECD
۴۱/۰	۳۹/۸	۷/۳	۶/۳	۳۲/۹	۳۰/۷	۲۸/۹	اوپک
۵/۱	۵/۲	۲/۱	۱۷/۱	۴/۱	۴/۰	۳/۴	ایران
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۴/۲	۳/۵	۸۰/۳	۷۷/۱	۷۴/۴	کل

۱- شامل NGL، پلمه سنگ نفتی (shale oil) و شن‌های آغشته به نفت (oil sands) نیز می‌باشد.

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۵

صرف نفت

در سال ۲۰۰۴ مصرف فرآورده‌های نفتی جهان به ۸۰/۸ میلیون بشکه در روز رسید که نسبت به سال ما قبل ۳/۱ درصد رشد نشان می‌دهد. در این سال مصرف کشورهای عضو سازمان همکاریهای اقتصادی و توسعه (OECD) با ۱/۰ درصد افزایش نسبت به سال ۲۰۰۳ به ۴۸/۸ میلیون بشکه در روز رسید. با توجه به تولید نفت خام در این گروه از کشورها ۵/۶ درصد از مصرف آنها در سال ۲۰۰۴ از طریق واردات تامین گردید.

صرف نفت جهان (۱)

(میلیون بشکه در روز)

سهم (درصد)	درصد تغییر		سال	▲۲۰۰۳	▲۲۰۰۲	کل غیر اوپک
	۲۰۰۴	۲۰۰۳				کشورهای عضو OECD
۹۲/۸	۹۳/۶	۲/۰	۷۴/۹	۷۲/۷	۷۲/۱	اوپک (۲)
۶۱/۷	۶۲/۷	۱/۰	۴۸/۸	۴۸/۳	۴۸/۳	ایران
۷/۲	۶/۴	۵/۴	۵/۹	۵/۶	۵/۰	
۱/۹	۱/۹	۰/۴	*	۱/۶	۱/۵	
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۳/۱	۸۰/۸	۷۸/۳	۷۷/۱	کل

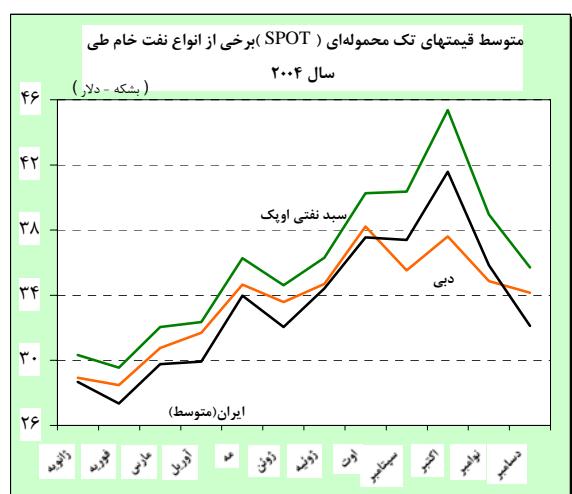
ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۵

۱- شامل تقاضای داخلی نفت، سوخت‌های هوایی و دریایی، سوخت پالایشگاهها و ضایعات نفتی می‌باشد.

۲- عراق، نیجریه و لیبی را شامل نمی‌شود.

رونده قیمتها

رونده صعودی قیمت‌های نفت که از اوایل سال ۲۰۰۳ آغاز شده بود، در سال ۲۰۰۴ به اوج خود رسید. به گونه‌ای که میانگین قیمت هر بشکه سبد نفتی اوپک در سه ماهه اول ۲۰۰۴ به ۳۰/۶۵ دلار بالغ شد.

عواملی نظیر کاهش میزان ذخیره‌سازی نفت، افزایش تقاضا و همچنین تنش‌های موجود در عربستان سعودی، عراق، ایران، صنعت نفت نروژ، درگیری در نیجریه و طوفان ایوان در مکزیک باعث افزایش شدید بهای نفت در سه ماهه دوم و سوم سال ۲۰۰۴ شدند. به طوری که میانگین قیمت هر بشکه سبد نفتی اوپک در سه ماهه دوم و سوم سال ۲۰۰۴ به ترتیب به ۳۴/۴۱ و ۳۸/۹۷ دلار رسید.

با نزدیک شدن به فصل سرما و ادامه تنشهای سیاسی موجود بهای نفت به نحو بی سابقه‌ای در اوایل سه ماهه چهارم سال ۲۰۰۴ افزایش یافت به گونه‌ای که میانگین قیمت هر بشکه سبد نفتی اوپک در این دوره به ۴۰/۰۱ دلار بالغ شد. از اواسط اکتبر ۲۰۰۴ قیمت‌های نفت به یک دوران سکون رسید.

به طوری که میانگین قیمت هر بشکه سبد نفتی اوپک در سه ماهه اول سال ۲۰۰۵ به ۴۳/۶۶ دلار رسید.

متوسط قیمت‌های تک محموله‌ای (spot) نفت خام طی سال ۲۰۰۴ و سه ماهه اول ۲۰۰۵

سه ماهه اول سال ۲۰۰۵	سه ماهه اول سال ۲۰۰۴	سال ۲۰۰۴				سال ۲۰۰۳	سال ۲۰۰۳	مشخصات
		سه ماهه چهارم	سه ماهه سوم	سه ماهه دوم	سه ماهه اول ▲			
۴۰/۳۴	۳۳/۳۸	۳۶/۵۱	۳۶/۴۵	۳۲/۰۰	۲۸/۶۰	۲۶/۴۸	متوسط	ایران
۴۳/۶۶	۳۶/۰۱	۴۰/۱۱	۳۸/۹۷	۳۴/۴۱	۳۰/۶۵	۲۸/۱۸	-	سیدنفت خام اوپک
۴۷/۱۶	۳۸/۲۰	۴۳/۹۹	۴۱/۵۴	۳۵/۳۸	۳۱/۸۹	۲۸/۹۱	برنت	انگلیس
۴۹/۴۷	۴۱/۳۹	۴۸/۲۲	۴۳/۸۱	۳۸/۳۶	۳۵/۱۸	۳۱/۱۸	WTI	آمریکا

ماخذ: نشریه هفتگی اوپک و بازار نفت، گزارش‌های ماهانه اوپک، و نشریه روزانه بازار جهانی نفت- شرکت ملی نفت ایران

ذخایر اثبات شده گاز طبیعی

در سال ۲۰۰۴ ذخایر اثبات شده گاز طبیعی در جهان معادل ۱۷۹/۵ هزار میلیارد متر مکعب بود که نسبت به سال ۲۰۰۳ حدود ۰/۲ درصد افزایش داشت. ذخایر اثبات شده کشورهای غیراوپک معادل ۹۳/۰ هزار میلیارد متر مکعب بود که ۱۵/۰ هزار میلیارد متر مکعب آن به کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه (OECD) اختصاص داشت. در این سال کشورهای عضو اوپک عضو ۸۶/۵ هزار میلیارد متر مکعب (معادل ۴۸/۲ درصد) و ایران ۲۷/۵ هزار میلیارد متر مکعب (۱۵/۳ درصد) از ذخایر اثبات شده گاز طبیعی را در اختیار داشتند.

ذخایر اثبات شده گاز طبیعی

(هزار میلیارد متر مکعب)

سهم (درصد)	درصد تغییر ○		سال				کل غیر اوپک	
	۲۰۰۴	۲۰۰۳	۲۰۰۴	۲۰۰۳	۲۰۰۴	▲۲۰۰۳	▲۲۰۰۲	
۵۱/۸	۵۰/۴	۲/۹	۱/۰	۹۳/۰	۹۰/۴	۸۹/۵	کل غیر اوپک	
۸/۴	۸/۴	-۰/۷	۰/۷	۱۵/۰	۱۵/۱	۱۵/۰	کشورهای عضو OECD	
۴۸/۲	۴۹/۶	-۲/۶	۲/۵	۸۶/۵	۸۸/۸	۸۶/۷	اوپک	
۱۵/۳	۱۵/۴	-۰/۴	۳/۴	۲۷/۵	۲۷/۶	۲۶/۷	ایران	
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۰/۲	۱/۷	۱۷۹/۵	۱۷۹/۲	۱۷۶/۲	کل	

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۵

تولید گاز طبیعی (۱)

در سال ۲۰۰۴ تولید گاز طبیعی جهان با ۲/۹ درصد رشد نسبت به سال ۲۰۰۳ به ۲۶۹۱/۶ میلیارد متر مکعب رسید. کشورهای غیراوپک با تولید ۲۲۳۷/۴ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی ۸۳/۱ درصد از تولید جهان را دارا بودند و کشورهای عضو اوپک تیز با تولید ۴۵۵/۲ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی ۱۶/۹ درصد از تولید گاز طبیعی در جهان را به خود اختصاص دادند. ایران نیز با تولید ۸۵/۵ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی دارای سهمی معادل ۳/۲ درصد بود.

تولید گاز طبیعی در جهان

(میلیارد متر مکعب)

سهم (درصد)	درصد تغییر ○		سال				کل غیر اوپک	
	۲۰۰۴	۲۰۰۳	۲۰۰۴	۲۰۰۳	۲۰۰۴	▲۲۰۰۳	۲۰۰۲	
۸۳/۱	۸۳/۴	۲/۴	۴/۰	۲۲۳۶/۴	۲۱۸۳/۸	۲۱۲۰/۸	کل غیر اوپک	
۴۰/۸	۴۱/۸	۰/۴	-۰/۷	۱۰۹۸/۶	۱۰۹۴/۴	۱۰۹۱/۰	کشورهای عضو OECD	
۱۶/۹	۱۶/۶	۵/۱	۱۱/۳	۴۵۵/۲	۴۳۳/۲	۴۱۱/۶	اوپک	
۲/۲	۳/۱	۴/۹	۲۳/۵	۸۵/۵	۸۱/۵	۷۵/۰	ایران	
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۲/۹	۵/۱	۲۶۹۱/۶	۲۶۱۷/۰	۲۵۳۲/۴	کل	

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۵

۱- تولید مورد اشاره در این بخش تولید تجاری بوده و مقادیر گاز تولید شده که به مصرف رسیده است را شامل می‌شود.

مصرف گاز طبیعی

در سال مورد بررسی مصرف گاز طبیعی در جهان به $2689/3$ میلیارد متر مکعب رسید که نسبت به سال 2003 معادل $3/3$ درصد رشد نشان می‌دهد. در این سال مصرف کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه (OECD) با $1/3$ درصد افزایش نسبت به سال 2003 به $1407/1$ میلیارد متر مکعب رسید که $52/3$ درصد از مصرف جهان را تشکیل می‌دهد. مصرف کشورهای غیر اوپک و کشورهای عضو اوپک به ترتیب به $298/4$ و $239/0/9$ میلیارد متر مکعب رسید. مصرف گاز طبیعی ایران نیز $87/1$ میلیارد متر مکعب بود که $1/6$ میلیارد متر مکعب آن از محل واردات تامین شده است.

مصرف گاز طبیعی در جهان

(میلیارد متر مکعب)

سهم (درصد)		درصد تغییر		سال		
۲۰۰۴	۲۰۰۳	۲۰۰۴	۲۰۰۳	۲۰۰۴	▲۲۰۰۳	۲۰۰۲
$88/9$	$89/2$	$3/0$	$2/5$	$239/0/9$	$2221/3$	$2265/3$
$52/3$	$53/3$	$1/3$	$1/4$	$1406/1$	$1378/7$	$1368/7$
$11/1$	$10/8$	$5/7$	$2/8$	$298/4$	$282/2$	$274/5$
$3/2$	$3/2$	$5/1$	$4/7$	$87/1$	$82/9$	$79/2$
$100/0$	$100/0$	$2/3$	$2/5$	$2689/3$	$2603/5$	$2539/8$
کل						

۱- اختلاف بین تولید و مصرف گاز طبیعی عمدتاً مربوط به واردات گاز می‌باشد.

ماخذ: نشریه آماری BP، سال 2004

اوپک

مصرف انرژیهای اولیه

مصرف انرژیهای اولیه در کشورهای عضو اوپک با $6/6$ درصد رشد از $554/8$ میلیون تن معادل نفت در سال 2003 به $591/3$ میلیون تن معادل نفت در سال 2004 رسید. انرژی‌های اولیه مورد مصرف کشورهای عضو اوپک عمدتاً شامل نفت و گاز طبیعی می‌باشد و برق آبی و زغال سنگ به میزان بسیار محدود مورد استفاده ایران، ونزوئلا، اندونزی و الجزایر قرار می‌گیرد. در حالی که انرژی هسته‌ای در هیچ‌یک از کشورهای اوپک کاربرد ندارد. در سال 2004 اعضای خاورمیانه (شامل عربستان سعودی، ایران، کویت، امارات متحده عربی و قطر) با $383/2$ میلیون تن معادل نفت مصرف بیشتری را نسبت به سایر اعضاء (ونزوئلا، اندونزی و الجزایر) داشتند. کشور ایران با $155/5$ میلیون تن معادل نفت بیشترین میزان مصرف و عربستان سعودی با $137/2$ میلیون تن معادل نفت دومین رتبه را در بین کشورهای اوپک داشته‌اند.

مصرف انرژیهای اولیه اوپک در سال 2004 (۱)

(میلیون تن معادل نفت)

کشور	نفت	گاز طبیعی	زغال سنگ	انرژی هسته‌ای	برق آبی	جمع کل
اعضای خاورمیانه	$185/5$	$193/9$	$1/1$.	$2/7$	$383/2$
عربستان سعودی	$79/6$	$57/6$.	.	.	$137/2$
ایران	$73/3$	$78/4$	$1/1$.	$2/7$	$155/5$
کویت	$13/7$	$8/7$.	.	.	$22/4$
امارات متحده عربی	$15/6$	$35/6$.	.	.	$51/2$
قطر	$3/3$	$13/6$.	.	.	$16/9$
سایر اعضاء	$91/7$	$74/7$	$23/1$.	$18/6$	$208/1$
کل	$277/2$	$268/6$	$24/2$.	$21/3$	$591/3$

۱- عراق، لیبی و نیجریه را شامل نمی‌شود.

ماخذ: نشریه آماری BP، سال 2005

ذخایر نفت خام

در سال 2004 ذخایر نفت خام اوپک به $890/3$ میلیارد بشکه رسید که نسبت به سال 2003 حدود $10/0$ درصد کاهش نشان می‌دهد. از بین 11 کشور عضو اوپک بیشترین ذخایر به عربستان سعودی با $262/7$ میلیارد بشکه و سپس به ایران با $132/5$ میلیارد بشکه تعلق دارد. عراق و کویت به ترتیب با $115/0$ و $99/0$ میلیارد بشکه در رده‌های بعدی قرار دارند.

ذخایر اثبات شده نفت خام اوپک								(میلیارد بشکه)
سهم (درصد)		درصد تغیر		سال				کشور
۲۰۰۴	۲۰۰۳	۲۰۰۴	۲۰۰۳	۲۰۰۴	▲۲۰۰۳	۲۰۰۲		
۸۱/۱	۸۱/۱	-۰/۱	۰/۷	۷۲۲/۲	۷۲۳/۰	۷۱۸/۰		اعضای خاورمیانه
۲۹/۵	۲۹/۵	.	*	۲۶۲/۷	۲۶۲/۷	۲۶۲/۸		عربستان سعودی
۱۴/۹	۱۵/۰	-۰/۶	۲/۰	۱۳۲/۵	۱۳۳/۳	۱۳۰/۷		ایران
۱۲/۹	۱۲/۹	.	.	۱۱۵/۰	۱۱۵/۰	۱۱۵/۰		عراق
۱۱/۱	۱۱/۱	.	۲/۶	۹۹/۰	۹۹/۰	۹۶/۵		کویت
۱۱/۰	۱۱/۰	.	.	۹۷/۸	۹۷/۸	۹۷/۸		امارات متحده عربی
۱/۷	۱/۷	.	.	۱۵/۲	۱۵/۲	۱۵/۲		قطر
۱۸/۹	۱۸/۹	۰	۲/۷	۱۶۸/۱	۱۶۸/۱	۱۶۳/۶		سایر اعضاء
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	-۰/۱	۱/۱	۸۹۰/۳	۸۹۱/۱	۸۸۱/۶		کل

منابع: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۵

سقف تولید اوپک

سقف تولید اوپک که در اوخر سال ۲۰۰۳، ۲۴/۵ میلیون بشکه در روز بود، از اول آوریل ۲۰۰۴، با این توجیه که مازاد عرضه نفت در بازار وجود دارد، حدود یک میلیون بشکه در روز کاهش یافت. با افزایش قیمت نفت در اثر این اقدام، اوپک از اول ژوئیه سال ۲۰۰۴ سقف تولید سازمان را به میزان دو میلیون بشکه در روز افزایش داد و به ۲۵/۵ میلیون بشکه در روز رساند، از اول اوت ۲۰۰۴ نیز افزایش دیگری در سقف تولید اوپک به میزان ۵۰۰ هزار بشکه در روز صورت گرفت و به ۲۶/۰ میلیون بشکه در روز بالغ شد. آخرین مرحله افزایش سقف تولید اوپک در سال ۲۰۰۴ از اول نوامبر آغاز شد و اوپک سهمیه تولید اعضای خود را به میزان یک میلیون بشکه در روز افزایش داد و به ۲۷/۰ میلیون بشکه در روز بالغ نمود. از اول مارس ۲۰۰۵ نیز ۵۰۰ هزار بشکه در روز به سقف تولید افزوده شد و به ۲۷/۵ میلیون بشکه در روز افزایش یافت.

سهمیه‌های تعیین شده برای اعضای اوپک

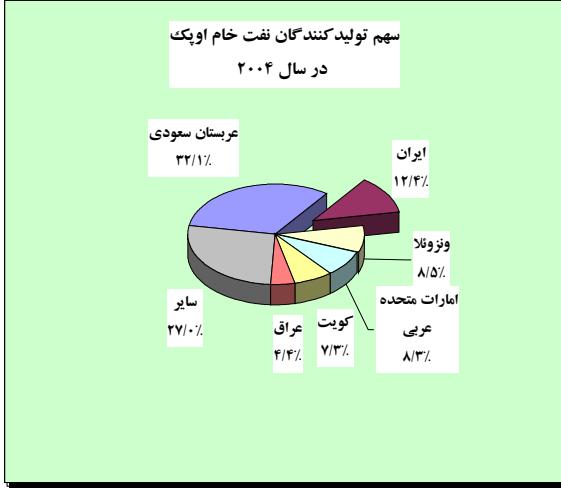
(میلیون بشکه در روز)

از اول اوریل ۲۰۰۴	۲۰۰۴	از اول ژوئیه ۲۰۰۴	۲۰۰۴	از اول نوامبر ۲۰۰۴	۲۰۰۴	از اول مارس ۲۰۰۵
۸/۹۳۷	۸/۷۷۵	۸/۴۵۰	۸/۲۸۸	۷/۶۳۸		عربستان سعودی
۴/۰۳۷	۳/۹۶۴	۳/۸۱۷	۳/۷۴۴	۳/۴۵۰		ایران
۱۴/۵۲۶	۱۴/۲۶۱	۱۳/۷۳۳	۱۳/۴۶۸	۱۲/۴۱۲		سایر اعضاء(۱)
۲۷/۵۰۰	۲۷/۰۰۰	۲۶/۰۰۰	۲۵/۵۰۰	۲۳/۵۰۰		سقف تولید

۱- عراق را شامل نمی‌شود.

منابع: پایگاه اینترنتی اوپک

تولید نفت خام

در سال مورد بررسی، میانگین تولید نفت خام اوپک با ۷/۳ درصد افزایش نسبت به سال ۲۰۰۳ به ۳۲/۹ میلیون بشکه در روز رسید. افزایش تولید اوپک در این سال در راستای تنظیم بازار و تامین عرضه کافی به منظور ثبات بازار صورت گرفت. در این سال تولید اعضای خاورمیانه‌ای اوپک با ۷/۱ درصد افزایش به ۲۲/۸ میلیون بشکه در روز و تولید سایر اعضاء با ۷/۹ درصد افزایش به ۱۰/۱ میلیون بشکه در روز رسید. در سال مورد بررسی بیشترین میزان تولید اوپک توسط عربستان سعودی با ۱۰/۶ میلیون بشکه در روز و سهمی معادل ۳۲/۱ درصد صورت گرفت.

تولید نفت خام کشورهای عضو اوپک (۱) (هزار بشکه در روز)

کشور	سال						(هزار بشکه در روز)		
	۲۰۰۴	۲۰۰۳	درصد تغییر	۲۰۰۴	۲۰۰۳	۲۰۰۴	▲۲۰۰۳	▲۲۰۰۲	
اعضای خاورمیانه	۶۹/۲	۶۹/۳	۷/۱	۱۰/۹	۲۲۷۷۳	۲۱۲۷۳	۱۹۱۸۸		
عربستان سعودی	۳۲/۱	۳۳/۳	۳/۵	۱۴/۰	۱۰۵۸۴	۱۰۲۲۲	۸۹۷۰		
ایران	۱۲/۴	۱۳/۰	۲/۱	۱۷/۱	۴۰۸۱	۳۹۹۹	۳۴۱۴		
عراق	۴/۴	۴/۴	۵۰/۱	-۳۳/۷	۲۰۲۷	۱۳۵۰	۲۰۳۵		
کویت	۷/۳	۷/۳	۸/۳	۲۰/۳	۲۴۲۴	۲۲۳۸	۱۸۶۱		
امارات متحده عربی	۸/۳	۸/۳	۴/۷	۱۹/۹	۲۶۶۷	۲۵۴۷	۲۱۲۵		
قطر	۳/۰	۳/۰	۸/۰	۱۷/۰	۹۹۰	۹۱۷	۷۸۳		
سایر اعضاء	۳۰/۷	۳۰/۷	۷/۹	-۲/۶	۱۰۱۵۴	۹۴۱۳	۹۶۶۶		
کل	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۷/۳	۶/۳	۳۲۹۲۷	۳۰۶۸۶	۲۸۸۵۴		

۱- شامل NGL، پلمه سنگ نفتی (shale oil) و شن‌های آغشته به نفت (oil sands) (نیز می‌باشد).

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۵

صرف نفت

در سال ۲۰۰۴ میانگین مصرف فرآورده‌های نفتی در کشورهای عضو اوپک با ۵/۴ درصد رشد نسبت به سال ۲۰۰۳ به ۵/۹ میلیون بشکه در روز رسید. بیشترین و کمترین مصرف کننده فرآورده‌های نفتی در اوپک به ترتیب کشور عربستان سعودی با ۱/۷ میلیون بشکه در روز و کشور قطر با ۰/۰۸ میلیون بشکه در روز می‌باشد. مصرف فرآورده‌های نفتی در ایران در سال ۲۰۰۴ معادل ۱/۵۵ میلیون بشکه در روز بود که ۲۶/۳ درصد از کل مصرف اوپک را تشکیل می‌دهد.

صرف نفت کشورهای عضو اوپک (۱) (هزار بشکه در روز)

کشور	سال						(هزار بشکه در روز)		
	۲۰۰۴	۲۰۰۳	درصد تغییر	۲۰۰۴	۲۰۰۳	۲۰۰۴	▲۲۰۰۳	۲۰۰۲	
اعضای خاورمیانه	۶۶/۷	۶۶/۳	۶/۰	۶/۲	۳۹۳۶	۳۷۱۱	۳۴۹۴		
عربستان سعودی	۲۹/۳	۲۹/۱	۶/۱	۷/۰	۱۷۲۸	۱۶۲۹	۱۵۲۲		
ایران	۲۶/۳	۲۶/۳	۵/۴	۶/۲	۱۵۵۱	۱۴۷۲	۱۳۸۵		
کویت	۴/۵	۴/۲	۱۱/۸	۶/۹	۲۶۶	۲۲۸	۲۲۲		
امارات متحده عربی	۵/۲	۵/۲	۳/۶	۴/۰	۳۰۶	۲۹۶	۲۸۴		
قطر	۱/۴	۱/۴	۹/۷	-۳/۱	۸۴	۷۷	۷۹		
سایر اعضاء	۳۳/۳	۳۳/۷	۴/۲	-۲/۲	۱۹۶۹	۱۸۸۹	۱۹۳۱		
کل (۲)	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۵/۴	۳/۲	۵۹۰۵	۵۶۰۰	۵۴۲۴		

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۵

۱- شامل تقاضای داخلی نفت، سوخت‌های هولی و دریابی، سوخت پالایشگاهها و ضایعات نفتی می‌باشد.

۲- عراق، نیجریه و لیبی را شامل نمی‌شود.

ذخایر اثبات شده گاز طبیعی

ذخایر اثبات شده گاز طبیعی اوپک در سال ۲۰۰۴ معادل ۸۸/۷ هزار میلیارد متر مکعب بود که نسبت به سال ۲۰۰۳ حدود ۰/۱ درصد کاهش داشت. کشورهای ایران و قطر به ترتیب با ۲۷/۵ و ۲۵/۸ هزار میلیارد متر مکعب دارای بیشترین ذخایر اثبات شده گاز طبیعی بین کشورهای عضو اوپک می‌باشند.

ذخایر اثبات شده گاز طبیعی کشورهای عضو اوپک

کشور	سال						(هزار میلیارد متر مکعب)		
	۲۰۰۴	۲۰۰۳	درصد تغییر	۲۰۰۴	۲۰۰۳	۲۰۰۴	▲۲۰۰۳	۲۰۰۲	
اعضای خاورمیانه	۸۰/۰	۸۰/۰	-۰/۱	۱/۶	۷۰/۹	۷۱/۰	۶۹/۹		
عربستان سعودی	۷/۷	۷/۷	۰/۰	۲/۴	۶/۸	۶/۸	۶/۶		
ایران	۳۱/۰	۳۱/۱	-۰/۴	۳/۴	۲۷/۵	۲۷/۶	۲۶/۷		
عراق	۳/۶	۳/۶	۰/۰	۰/۰	۳/۲	۳/۲	۳/۲		
کویت	۱/۸	۱/۸	۰/۰	۲/۸	۱/۶	۱/۶	۱/۶		
امارات متحده عربی	۶/۸	۶/۸	۰/۰	۰/۰	۶/۱	۶/۱	۶/۱		
قطر	۲۹/۱	۲۹/۰	۰/۰	۰/۰	۲۵/۸	۲۵/۸	۲۵/۸		
سایر اعضاء	۲۰/۰	۲۰/۰	۰/۱	۱/۰	۱۷/۸	۱۷/۷	۱۷/۶		
کل	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	-۰/۱	۱/۵	۸۸/۷	۸۸/۸	۸۷/۵		

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۵

تولید گاز طبیعی

در سال ۲۰۰۴ تولید گاز طبیعی اوپک با رشدی معادل ۵/۱ درصد نسبت به سال ۲۰۰۳ به ۴۰۵/۲ میلیارد متر مکعب رسید. بیشترین تولید گاز طبیعی اوپک مربوط به کشور ایران با ۸۵/۵ میلیارد متر مکعب بود که ۱۸/۸ درصد از کل تولید گاز طبیعی اوپک را به خود اختصاص داد. کشور الجزایر نیز با تولید ۸۲/۰ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی ۱۸/۰ درصد از کل تولید اوپک را در اختیار داشت.

تولید گاز طبیعی کشورهای عضو اوپک							(میلیارد متر مکعب)
سهم (درصد)		درصد تغییر		سال			کشور
۲۰۰۴	۲۰۰۳	۲۰۰۴	۲۰۰۳	۲۰۰۴	▲۲۰۰۳	۲۰۰۲	
۵۳/۶	۵۲/۴	۷/۶	۶/۷	۲۴۴/۲	۲۲۶/۹	۲۱۲/۶	اعضای خاورمیانه
۱۴/۱	۱۳/۹	۶/۵	۶/۰	۶۴/۰	۶۰/۱	۵۶/۷	عربستان سعودی
۱۸/۸	۱۸/۸	۴/۹	۸/۷	۸۵/۵	۸۱/۵	۷۵/۰	ایران
۲/۱	۲/۱	۶/۶	۱۳/۸	۹/۷	۹/۱	۸/۰	کویت
۱۰/۱	۱۰/۳	۲/۲	۳/۲	۴۵/۸	۴۴/۸	۴۳/۴	امارات متحده عربی
۸/۶	۷/۲	۲۴/۸	۶/۴	۳۹/۲	۳۱/۴	۲۹/۵	قطر
۴۶/۴	۴۷/۶	۲/۲	۳/۷	۲۱۱/۰	۲۰۶/۴	۱۹۹/۱	سایر اعضاء
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۵/۱	۵/۲	۴۵۵/۲	۴۳۳/۳	۴۱۱/۷	جمع کل

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۵

صرف گاز طبیعی

در سال ۲۰۰۴ مصرف گاز طبیعی اوپک با ۵/۷ درصد رشد نسبت به سال ۲۰۰۳، به ۲۹۸/۴ میلیارد متر مکعب رسید. در این سال اعضای خاورمیانه‌ای اوپک حدود ۲۱۵/۴ میلیارد متر مکعب (معادل ۷۲/۲ درصد از مصرف کل اعضاء) گاز طبیعی مصرف نمودند که نسبت به سال ۲۰۰۳، ۶/۵ درصد افزایش داشت.

صرف گاز طبیعی کشورهای عضو اوپک (۱)							(میلیارد متر مکعب)
سهم (درصد)		درصد تغییر		سال			کشور
۲۰۰۴	۲۰۰۳	۲۰۰۴	۲۰۰۳	۲۰۰۴	▲۲۰۰۳	۲۰۰۲	
۷۲/۲	۷۱/۷	۶/۵	۵/۶	۲۱۵/۴	۲۰۲/۲	۱۹۱/۴	اعضای خاورمیانه
۲۱/۴	۲۱/۳	۶/۵	۶/۰	۶۴/۰	۶۰/۱	۵۶/۷	عربستان سعودی
۲۹/۲	۲۹/۴	۴/۹	۴/۷	۸۷/۰	۸۲/۹	۷۹/۲	ایران
۱۳/۳	۱۳/۴	۴/۵	۴/۱	۳۹/۶	۳۷/۹	۳۶/۴	امارات متحده عربی
۳/۳	۳/۲	۶/۶	۱۳/۸	۹/۷	۹/۱	۸/۰	کویت
۵/۱	۴/۳	۲۳/۸	۹/۹	۱۵/۱	۱۲/۲	۱۱/۱	قطر
۲۷/۸	۲۸/۳	۳/۸	-۳/۷	۸۳/۰	۸۰/۰	۸۳/۱	سایر اعضاء
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۵/۷	۲/۸	۲۹۸/۴	۲۸۲/۲	۲۷۴/۵	جمع کل

۱- عراق، نیجریه و لیبی را شامل نمی‌شود.

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۵

ایران

تولید و صادرات نفت

در سال ۱۳۸۳ میانگین تولید نفت خام کشور در چارچوب مصوبات و سهمیه تولید شده از سوی اوپک به حدود ۳/۹ میلیون بشکه در روز رسید که نسبت به سال ۱۳۸۲ معادل ۴/۹ درصد رشد نشان می‌دهد. در این سال با افزایش نرخ رشد جهانی، تقاضای نفت خام افزایش قابل توجهی یافت، لذا متوسط روزانه صادرات نفت خام ایران با ۶/۵ درصد رشد نسبت به سال قبل به ۲/۶ میلیون بشکه در روز رسید. لیکن صادرات فرآورده‌های نفتی کشور به ۲۶۱ هزار بشکه در روز محدود گردید که در مقایسه با سال قبل در حدود ۷/۶ درصد کاهش یافت. در سال مورد بررسی سهم صادرات نفت خام از کل صادرات نفتی کشور (شامل نفت خام و فرآورده‌های نفتی) در حدود ۹۰/۷ درصد بود. در این سال میانگین بهای هر بشکه نفت خام صادراتی کشور با ۳۵/۰ درصد رشد به ۳۵/۸۱ دلار رسید.

توزیع جغرافیایی صادرات

در سال ۱۳۸۳ از کل نفت خام صادراتی کشور ۲۵/۸ درصد آن به اروپای غربی صادر شد که رشد قابل ملاحظه‌ای نسبت به سال ۱۳۸۲ داشت. در این سال سهم ژاپن از صادرات نفت خام ایران با کاهش موافقه شد و به ۲۰/۶ درصد تقلیل یافت. در سال مورد بررسی ۳۵/۸ درصد از نفت خام صادراتی کشور به آسیا و خاور دور صادر شد که به میزان ۵/۹ درصد از سال ۱۳۸۲ بیشتر بوده است. علاوه بر این ۷/۴ درصد از نفت خام صادراتی کشور به آفریقا صادر شد. در این سال به سایر مناطق جهان نیز به میزان ۱۰/۴ درصد نفت خام صادر شده است.

بهای داخلی فرآورده‌های نفتی

بر اساس قانون بودجه سال ۱۳۸۳، میانگین قیمت فرآورده‌های نفتی در این سال افزایش یافت. به این ترتیب بهای هر لیتر بنزین معمولی با ۳۳/۱ درصد افزایش ۸۰۰ ریال، نفت گاز با ۳/۱ درصد افزایش ۱۶۵ ریال و نفت سفید با ۳/۱ درصد افزایش ۱۶۵ ریال و نفت کوره با ۷/۱ درصد افزایش ۹۴/۲ ریال تعیین گردید.

صرف داخلی فرآورده‌های نفتی

در سال ۱۳۸۳ صرف داخلی فرآورده‌های نفتی به ۱۲۱۶ هزار بشکه در روز رسید که نسبت به سال گذشته ۸/۵ درصد افزایش نشان می‌دهد. در سال مورد بررسی، صرف نفت گاز و بنزین موتور به ترتیب ۲۴۸ و ۳۳۵ هزار بشکه در روز بود که سهمی معادل ۲۸/۶ و ۲۷/۶ درصد از کل صرف فرآورده‌های نفتی را شامل می‌شود.

گاز طبیعی

در سال ۱۳۸۳، ۹۷/۷ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی به مصارف داخلی اختصاص یافت که ۱۲/۸ درصد بیش از سال ۱۳۸۲ بود. لازم به ذکر است که در سال مورد بررسی به میزان ۵/۹ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی به کشور وارد شده است. در این سال گاز طبیعی صادراتی کشور ۳/۵ میلیارد متر مکعب بود که به میزان ۲/۹ درصد نسبت به سال گذشته افزایش نشان می‌دهد.

برق

تولید

در سال ۱۳۸۳ تولید برق کشور با ۸/۱ درصد رشد به ۱۶۲۰ میلیارد کیلووات ساعت افزایش یافت. از کل برق تولید شده در کشور، معادل ۱۵۹ میلیارد کیلووات ساعت (۹۸/۳ درصد) به نیروگاههای تحت مدیریت وزارت نیرو و ۲/۸ میلیارد کیلووات ساعت (۱/۷ درصد) به سایر موسسات (صنایع بزرگ) اختصاص داشت.

در سال مورد بررسی بیشترین میزان تولید برق توسط نیروگاههای بخاری با ۸۷/۴ میلیارد کیلووات ساعت و کمترین میزان تولید توسط نیروگاههای دیزلی با ۲۴۵ میلیون کیلووات ساعت صورت گرفت. در این سال بیشترین رشد تولید برق به نیروگاههای گازی و سیکل ترکیبی با ۱۹/۱ درصد اختصاص داشت و از تولید برق توسط نیروگاههای دیزلی حدود ۱۵/۸ درصد کاسته شد. برق تولید شده توسط نیروگاههای آبی نیز با ۴/۵ درصد رشد به ۱۱/۶ میلیارد کیلووات ساعت رسید. در سال مورد بررسی علاوه بر تولید برق اعلام شده در فوق، مقدار ۴ میلیون کیلووات ساعت برق نیز توسط نیروگاههای بادی وزارت نیرو تولید شده است.

صرف

در سال ۱۳۸۳ صرف برق با ۸/۵ درصد رشد به ۱۲۵/۵ میلیارد کیلووات ساعت رسید. در این سال بیشترین رشد صرف برق در مقایسه با سال قبل به بخش صنعتی با رشدی در حدود ۱۰/۷ درصد اختصاص داشت. رشد صرف برق در بخش‌های کشاورزی، خانگی، عمومی و تجاری به ترتیب ۱۰/۴، ۱۰/۱، ۷/۵ و ۵/۱ درصد بود. در این سال بیشترین سهم صرف برق به بخش خانگی با ۳۲/۸ درصد و سپس به بخش صنعت با ۳۲/۴ درصد اختصاص داشت.

(میلیون کیلو وات ساعت)

صرف برق(۱)

سهم (درصد)		درصد تغییر		سال	
۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۲
۳۲/۸	۳۲/۴	۱۰/۱	۵/۷	۴۱۱۹۶	۳۷۴۲۹
۳۲/۴	۳۱/۸	۱۰/۷	۷/۴	۴۰۶۸۱	۳۶۷۳۵
۱۱/۶	۱۱/۷	۷/۵	۸/۹	۱۴۵۷۵	۱۳۵۶۲
۶/۳	۶/۵	۵/۱	۶/۲	۷۸۴۶	۷۴۶۶
۱۳/۷	۱۳/۵	۱۰/۴	۱۹/۲	۱۷۱۹۵	۱۵۵۷۴
۳/۲	۴/۲	-۱۷/۵	۴۵/۴	۴۰۳۵	۴۸۹۳
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۸/۵	۹/۶	۱۲۵۵۲۸	۱۱۵۶۵۹
جمع کل					

۱- شامل فروش برق به مشترکین می باشد.

ماخذ: وزارت نیرو

ب- دوره برنامه سوم

نفت

تولید نفت خام جهان طی دوره پنجساله ۲۰۰۰-۲۰۰۴ با ۲/۱ درصد رشد سالانه به ۸۰/۳ میلیون بشکه در روز در سال ۲۰۰۴ رسید. در حالی که طی همین دوره مصرف نفت خام جهان با متوسط رشد سالانه معادل ۱/۵ درصد به ۸۰/۸ میلیون بشکه در روز بالغ گردید. تولید نفت خام کشورهای عضو OECD نیز طی دوره پنجساله ۲۰۰۰-۲۰۰۴ به طور متوسط سالانه ۰/۳ درصد کاهش یافته است.

طی دوره پنجساله ۲۰۰۰-۲۰۰۴ میلادی، تولید نفت خام اوپک رشد سالانه ای معادل ۲/۰ درصد داشت و میزان تولید این سازمان در سال ۲۰۰۴ میلادی به ۳۲/۹ میلیون بشکه در روز رسید. با توجه به رشد تولید جهانی نفت خام، سهم اوپک از تولید جهانی نفت خام در سال ۲۰۰۴ در سطح ۴۱/۰ درصد قرار گرفت که تغییر چندانی نسبت به سال ۲۰۰۰ نداشت.

تولید نفت خام جهان

(هزار بشکه در روز)

سهم (درصد)	متوسط رشد سالانه	سال	
۲۰۰۴	۱۹۹۹	۲۰۰۰-۲۰۰۴	۲۰۰۴
۴۱/۰	۴۱/۲	۲/۰	۳۲۹۲۷
۲۵/۸	۲۹/۲	-۰/۴	۲۰۷۲۲
۳۳/۲	۲۹/۶	۴/۴	۲۶۶۰۱
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۲/۱	۸۰۲۶۰
کل جهان			۷۲۳۳۳

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۵

هدف تعیین شده در برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی برای اکتشاف نفت و گاز طی دوره برنامه ۸/۰ میلیارد بشکه معادل نفت خام بود که عملکرد آن به بیش از ۱۲/۴ میلیارد بشکه معادل نفت خام بالغ شد که حاکی از ۱۵۵/۴ درصد تحقق اهداف برنامه می باشد.

میانگین سالانه هدف برنامه سوم برای تولید گاز غنی طی دوره برنامه معادل ۴۰/۲/۶ میلیون متر مکعب در روز بود. لیکن عملکرد آن به ۳۴۵/۳ میلیون متر مکعب در روز رسید، لذا تحقق اهداف برنامه به میزان ۸۵/۸ درصد بود.

برنامه سوم میانگین سالانه مصرف پنج فرآورده اصلی را طی دوره برنامه به میزان ۱۸۳/۰ میلیون لیتر تعیین نموده بود که عملکرد آن به ۱۹۵/۹ میلیون لیتر بالغ گردید که حاکی از ۱۰۷/۰ درصد تحقق اهداف برنامه می باشد. عدم تعديل کافی قیمت فرآورده های نفتی موجبات مصرف فراتر از میزان مصوب را فراهم کرده است.

برنامه سوم میانگین سالانه درآمد ارزی حاصل از صادرات نفت خام طی دوره برنامه را به میزان ۱۱۳۳۵ میلیون دلار تعیین نموده بود که عملکرد آن به ۲۱۴۹۹/۸ میلیون دلار بالغ شد. عملکرد درآمد ارزی حاصل از صادرات نفت خام حاکی از ۱۸۹/۷ درصد تحقق اهداف برنامه می باشد. افزایش قابل توجه قیمت نفت خام نسبت به ارقام مبنای محاسبه درآمد ارزی حاصل از صادرات نفت خام برنامه، مهمترین دلیل این مازاد تحقق بوده است.

گاز

هدف برنامه سوم برای میانگین سالانه ظرفیت پالایش و نمودایی گاز طی دوره برنامه معادل ۲۶۹/۰ میلیون متر مکعب در روز بود و عملکرد آن به ۲۶۷/۸ میلیون متر مکعب در روز بالغ گردید. عملکرد ظرفیت پالایش و نمودایی گاز حاکی از ۹۹/۲ درصد تحقق اهداف برنامه می‌باشد.

هدف برنامه سوم برای میانگین سالانه افزایش طول خطوط لوله انتقال گاز طی دوره برنامه معادل ۹۹۰ کیلومتر بود که عملکرد آن به ۱۲۴۲/۹ کیلومتر بالغ شد. افزایش طول خطوط لوله انتقال گاز حاکی از ۱۲۵/۶ درصد تحقق اهداف برنامه می‌باشد. در برنامه سوم میانگین افزایش سالانه طول شبکه گازرسانی طی دوره برنامه به میزان ۳۶۷۰ کیلومتر هدف‌گذاری شده بود که عملکرد آن به ۱۰۸۴۷/۸ کیلومتر رسید. افزایش طول شبکه گاز رسانی حاکی از ۲۹۵/۶ درصد تحقق اهداف برنامه است. تسريع در اجرای طرحهای گازرسانی شهرها و روستاهای کشور از جمله دلایل مازاد تحقق افزایش طول شبکه گازرسانی طی دوره برنامه می‌باشد.

برق

در برنامه سوم افزایش سالانه ظرفیت عملی نیروگاهها طی دوره برنامه معادل ۲۸۹۴۷/۰ مگاوات تعیین شده بود که عملکرد آن به ۲۸۴۲۲/۶ مگاوات بالغ شد. افزایش ظرفیت عملی نیروگاهها حاکی از ۹۸/۲ درصد تحقق اهداف برنامه می‌باشد.

در برنامه سوم میانگین سالانه تولید انرژی برق طی دوره برنامه معادل ۱۲۶/۴ میلیارد کیلووات ساعت هدف‌گذاری شده بود که عملکرد آن به ۱۳۷/۲ میلیارد کیلووات ساعت بالغ گردید. تولید انرژی برق حاکی از ۱۰۸/۵ درصد تحقق اهداف برنامه می‌باشد.

در برنامه سوم میانگین سالانه مصرف انرژی برق طی دوره برنامه معادل ۱۰۶/۹ میلیارد کیلووات ساعت هدف‌گذاری گردید که عملکرد آن به ۱۰۶/۵ میلیارد کیلووات ساعت بالغ شد. مصرف انرژی برق حاکی از ۹۹/۶ درصد تحقق اهداف طی دوره برنامه می‌باشد.

میزان تحقق اهداف برخی از شاخصهای کلیدی بخش انرژی

میانگین سالانه برنامه	۱۳۸۳				۱۳۸۲				۱۳۸۱				۱۳۸۰				۱۳۷۹			
	هدف	عملکرد	هدف	عملکرد	هدف	عملکرد	هدف	عملکرد	هدف	عملکرد	هدف	عملکرد	هدف	عملکرد	هدف	عملکرد	هدف	عملکرد		
۳۴۵/۳	۴۰۲/۶	۴۰۸	۴۹۰	۳۷۴	۴۴۰	۳۳۴	۴۰۰	۳۱۱/۸	۳۵۶	۲۹۸/۵	۳۲۷	تولید گاز غنی (میلیون متر مکعب در روز)								
۱۹۵/۹	۱۸۳/۰	۲۰۶/۲	۱۹۱/۴	۱۹۸/۹	۱۸۷/۳	۱۹۶/۶	۱۸۳	۱۹۲/۴	۱۷۸/۲	۱۸۵/۴	۱۷۵/۱	صرف پنج فرآورده اصلی (میلیون لیتر در روز)								
۲۱۴۹۹/۸	۱۱۳۳۵	۲۸۷۴۰	۱۲۰۸۳	۲۲۴۸۴	۱۱۵۷۹	۱۸۷۰۲	۱۱۰۵۸	۱۶۷۴۳	۱۰۸۶۵	۲۰۸۳۰	۱۱۰۹۰	درآمد ارزی حاصل از صادرات نفت خام (۱) (میلیون دلار)								
۲۶۶/۸	۲۶۹/۰	۳۸۷	۳۴۵	۲۷۴	۳۱۵	۲۶۸	۲۸۰	۲۱۱	۲۲۰	۱۹۴	۱۸۵	ظرفیت پالایش و نمودایی گاز (میلیون متر مکعب در روز)								
۱۲۴۲/۹	۹۹۰/۰	۱۹۵۶	۸۰۰	۱۱۸۰	۹۰۰	۵۵۰	۹۵۰	۱۳۷۵	۱۲۰۰	۱۱۵۴	۱۱۰۰	طول خطوط لوله انتقال گاز جدید (کیلومتر)								
۱۰۸۴۷/۸	۳۶۷۰/۰	۱۳۱۴۲	۲۵۵۰	۱۲۴۰۰	۲۵۵۰	۹۹۹۴	۳۷۵۰	۱۰۷۵۸	۴۵۰۰	۷۹۴۵	۵۰۰۰	طول شبکه گاز رسانی جدید (کیلومتر)								
۲۸۴۲۲/۶	۲۸۹۴۷/۰	۳۲۹۵۴	۳۵۰۸۷	۳۰۴۸۰	۳۰۹۲۵	۲۸۰۲۳	۲۹۱۸۱	۲۶۴۹۹	۲۵۸۱۹	۲۴۱۵۷	۲۳۷۲۳	ظرفیت عملی نیروگاهها (مگاوات)								
۱۳۷/۲	۱۲۶/۴	۱۵۸/۶	۱۴۶/۹	۱۴۹/۶	۱۳۷/۹	۱۳۷/۸	۱۲۹/۵	۱۲۱/۶	۱۰۳/۷	۱۱۸/۴	۱۱۴/۲	تولید انرژی برق (میلیارد کیلووات ساعت)								
۱۰۶/۵	۱۰۶/۹	۱۲۵/۵	۱۲۲/۸	۱۱۴/۶	۱۱۴/۳	۱۰۵/۱	۱۰۶/۴	۹۷/۱	۹۸/۹	۹۰/۳	۹۲/۱	صرف برق (میلیارد کیلووات ساعت)								

مأخذ: گزارش اقتصادی سال ۱۳۸۳ و نظارت بر عملکرد پنجه‌ساله برنامه سوم توسعه - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور
- مأخذ: قانون برنامه سوم توسعه و گزارش‌های دریافتی از وزارت نفت